

KAPITEL 3

Den økonomiske krise skaber flere langtidsledige

Flere arbejdsløse risikerer at blive fanget i langtidsledighed med stigende strukturel ledighed til følge. De seneste års gevinster i form af, at flere ældre har udskudt deres tilbagetrækning, og flere af de svage grupper er kommet i arbejde, risikerer at gå tabt de kommende år. Det skader den finanspolitiske holdbarhed mærkbart. Der er derfor behov for en vækstpakke og et øget fokus på uddannelse og aktiv arbejdsmarkedspolitik.

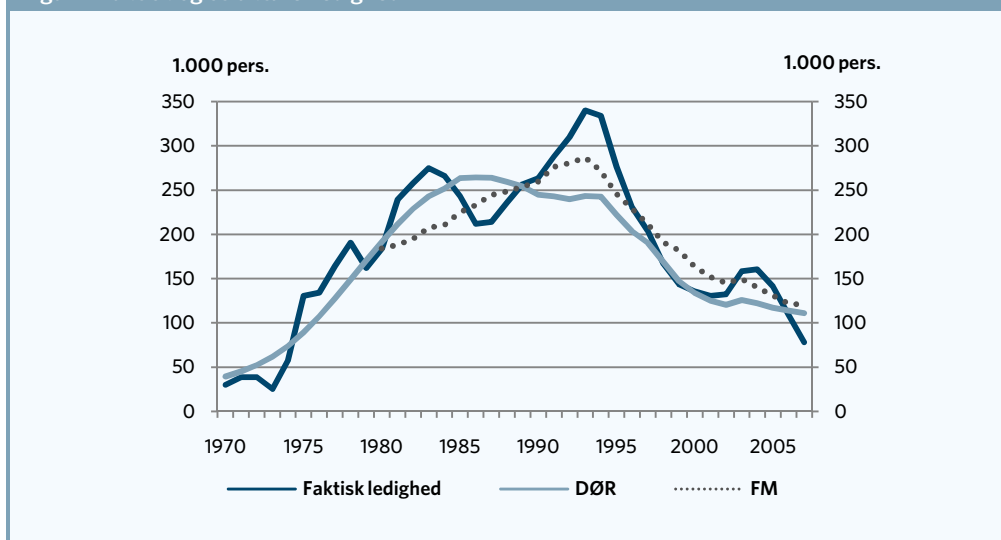
Konjunkturerne påvirker strukturerne på arbejdsmarkedet

Konjunkturer og strukturer opfattes normalt af økonomer som to adskilte ting. Lidt firkantet kan man sige, at strukturerne bestemmer økonomiens langsigtede tilstand, som økonomien vender tilbage til, efter at konjunktursvingningerne ebber ud. Konjunkturer og strukturer kan imidlertid ikke ses som helt uafhængige af hinanden. Der kan være mekanismer, som binder konjunkturer

og strukturer sammen, således at de kortsigtede konjunkturer kan have en varig effekt på de langsigtede strukturer på arbejdsmarkedet.

En kanal, igennem hvilken konjunkturer påvirker strukturerne på arbejdsmarkedet, er ved at lønmodtagere, som rammes af længerevarende ledighed, mister kompetencer efterhånden, som de går ledige. Det gælder både uddannelses- og arbejdsmæssige kompetencer. Derved bliver det

Figur 1. Faktisk og strukturel ledighed

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet, Økonomisk Redegørelse, december 2008 og Det Økonomiske Råd, Dansk Økonomi forår 2009.

Tabel 1. Reformers bidrag til strukturelt ledighedsfald, 2000-2007

	Antal pers.
Strukturelt ledighedsfald	44.500
Reformers bidrag	19.500
-Flere i arbejde, 2002	10.000
-Forårspakken 2004	3.500
-Integrationspakke, "Ny chance til alle", 2005	3.000
-Velfærdsaftale 2006	3.000
	Pct.
Reformers forklaringsbidrag	44

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet.

måske svært at finde arbejde og komme i beskæftigelse, når konjunkturerne vender til det bedre igen. Det kan i sidste ende føre til en permanent højere strukturel ledighed.

Faktisk har den strukturelle ledighed det med at følge den faktiske ledighed, hvilket er endnu et tegn på, at konjunkturer påvirker strukturer. Det fremgår af figur 1, som viser udviklingen i den faktiske registrerede ledighed sammenlignet med beregninger af den strukturelle ledighed fra Finansministeriet og Det Økonomiske Råd.

Den strukturelle ledighed skulle iflg. Finansministeriet være faldet med godt 44.000 personer fra 2000 til 2007 og lå i 2008 på omkring 115.000 ledige. Tabel 1 viser, at reformer ikke udelukkende er forklaringen på faldet i den strukturelle ledighed – reformer forklarer kun knapt 44 pct. af faldet i den strukturelle ledighed. Resten af faldet i den strukturelle ledighed – dvs. 56 pct. – må altså tilskrives de gunstige konjunkturer som overvejende har været fremherskende siden 2000.

Konjunktursituationen spiller også ind i forhold til ældres tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. I gode tider, hvor beskæftigelsesmulighederne er

gode, er ældre mere tilbøjelige til at udskyde deres tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, mens dårlige tider øger tilbagetrækningen. Det sidste er problematisk, fordi de ældre efter at have trukket sig tilbage sjældent kommer tilbage på arbejdsmarkedet igen, selv om konjunktursituationen forbedres. Den førtidige tilbagetrækning vil derfor være et varigt tab for økonomien i form af en reduceret arbejdsstyrke.

Tabel 2 viser mersandsynligheden for overgang til efterløn som følge af ledighed. Som det fremgår stiger sandsynligheden for at gå på efterløn markant i tilfælde af ledighed. Hvis eksempelvis man som ældre rammes af langtidsledighed fordobles sandsynligheden for, at man til sidst trækker sig tilbage på efterløn. Det Økonomiske Råd har endda estimeret, at ældres sandsynlighed for at trække sig tilbage på efterløn femdobles, hvis man rammes af ledighed i året.

Højkonjunkturerne har flyttet grænser

Under den seneste højkonjunktur faldt ledigheden herhjemme til et rekordlavt niveau på ca. 43.000 fuldtidsledige i juni 2008. Fra januar 2004 til juni 2008 faldt arbejdsløsheden med godt 120.000 fuldtidsledige.

Tabel 2. Mer-sandsynlighed for overgang til efterløn som følge af ledighed	
Finansministeriets undersøgelser	
Korttidsledighed	Knap 1½ gang
Langtidsledighed	Godt 2 gange
Det Økonomiske Råds resultater	
Ledighed i året	Godt 5 gange
Arbejdssted reducerer antal medarbejdere	Godt 1,3 gange
Arbejdssted nedlægges	Knapt 2 gange

Kilde: AE på baggrund af Finansministeriet, Længere tid på arbejdsmarkedet, juni 2003 og Det økonomiske Råd, Dansk Økonomi, forår 2003.

I Finansredegørelsen 98/99 fra Finansministeriet regnede man ud, hvor langt arbejdsløsheden egentlig kunne komme ned. Skønnet blev foretaget med udgangspunkt i, at ledighedsniveauet i 1960'erne - på 1½-2 pct. - afspejlede den ledighed, der skabes af dynamikken i samfundet (friktionsledigheden) med jobåbninger og joblukninger. Oven på denne friktionsledighed lagde Finansministeriet et bidrag på 1-2½ pct. enheder fra nye regler, der er kommet til siden da. Det drejer sig om midlertidig hjemsendelse, supplerende dag-

penge, feriedagpenge, ledighed under uddannelse og dagpengeforsikring for selvstændige.

Samlet blev det skønnet, at det teknisk lavest mulige ledighedsniveau med de nuværende regler lå på 3 til 4 pct. svarende til 85.000-120.000 fuldtidspersoner i dagens Danmark. Det skulle med andre ord ikke kunne lade sig gøre, at arbejdsløsheden herhjemme blev så lav, som den rent faktisk blev.

Tabel 3. Udvikling for overførelsesmodtagere uden for arbejdsstyrken			
	Demografisk udvikling	Faktisk udvikling	Ændret arbejdsmarkedsdeltagelse
		1000 pers.	
2005-2008 I alt	26	-24	50
Kontanthjælpsmodtagere	1	-26	27
Efterløn	21	6	15
Førtidspension	5	4	1
Sygedagpenge, orlov og barsel	0	9	-10
Øvrige uden for arbejdsstyrken	-1	-17	16

Anm.: Kontanthjælpsmodtagere er ekskl. kontanthjælpsmodtagere tilmeldt AF. Øvrige uden for arbejdsstyrken dækker over revalidering og ledighedsydelse samt øvrige aktiverede uden for arbejdsstyrken. Den demografiske udvikling er beregnet ved at sammenveje de alders-, køns- og herkomstspecifikke overførselsfrekvenser fra RAS med den befolkningsmæssige udvikling fordelt på alder, køn og herkomst. Den demografiske udvikling tager ikke højde for uddannelsesniveaet i arbejdsstyrken. Inddrager man uddannelse, er ændringen i den samlede erhvervsdeltagelse 38.000 personer. Pga. afrundinger summer tallene i tabellen ikke nødvendigvis.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik og DREAM.

Andre grænser på arbejdsmarkedet er ligeledes blevet flyttet. Det har meget længe været en udbredt opfattelse blandt økonomer, at man kun kan øge arbejdsudbuddet vha. arbejdsmarkedsreformer. Også denne opfattelse er der blevet rokket ved.

Tabel 3 viser udviklingen for overførselsmodtagere uden for arbejdsstyrken fra 2005 til 2008. Af tabellen fremgår det eksempelvis, at antallet af efterlønsmodtagere i perioden er steget med 6.000 personer. Den befolkningsmæssigt bestemte udvikling tilsiger imidlertid, at antallet af efterlønsmodtagere skulle være steget med hele 21.000 personer – dvs. at 15.000 har udskudt deres tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet pga. af den gunstige situation på arbejdsmarkedet.

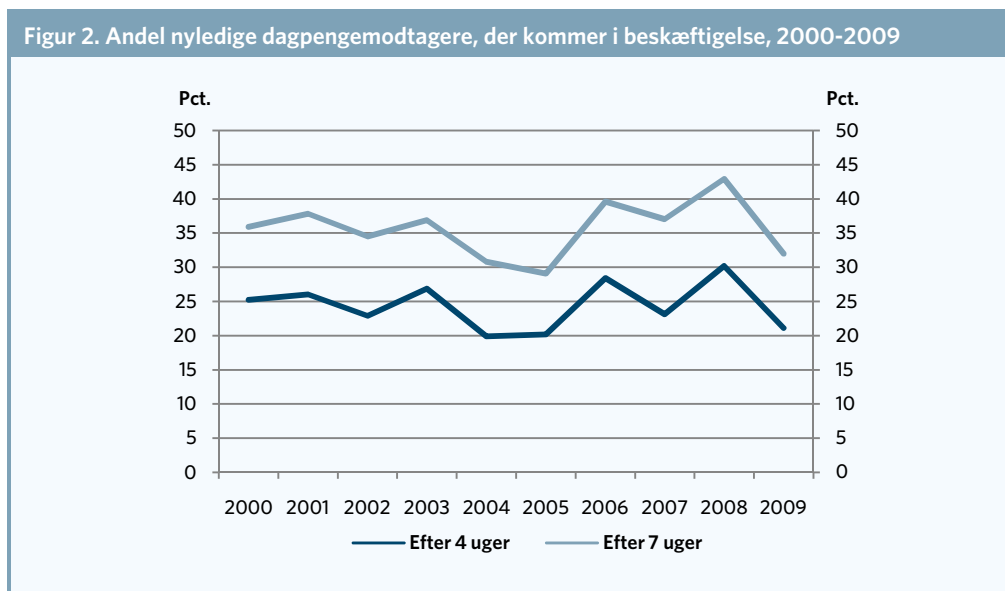
Billedet er det samme for førtidspensionisterne. Her skulle antallet af førtidspensionister iflg. den befolkningsmæssige udvikling være steget med 5.000 personer, men er kun steget med 4.000.

Af tabellen fremgår det også, at det ikke kun er de ældre, som er blevet på arbejdsmarkedet. De svage grupper har også haft deres indtog på arbejdsmarkedet. Eksempelvis er flere kontanthjælpsmodtagere kommet i arbejde og øvrige grupper, som normalt ville være på revaliderings- og ledighedsydelse, er der også blevet plads til på arbejdsmarkedet.

Samlet er arbejdsmarkedsdeltagelsen for overførselsmodtagere uden for arbejdsmarkedet steget markant i perioden 2005-2008. Antallet af overførselsmodtagere uden for arbejdsmarkedet er fra 2005 til 2008 faldet med i alt 24.000 personer, men befolkningsudviklingen tilsiger, at antallet skulle stige med 26.000 personer. Dvs. at arbejdsmarkedsdeltagelsen i perioden er steget med hele 50.000 personer.

Med den aktuelle krise, som tegner til at blive den værste arbejdsmarkedskrise i 40 år, risikerer vi at

Figur 2. Andel nyledige dagpengemodtagere, der kommer i beskæftigelse, 2000-2009

Anm.: Nyledige er defineret som personer, der har en overgang til dagpenge og som ikke har modtaget dagpenge de foregående 52 uger. Beskæftigelse er defineret som fire sammenhængende uger uden offentlig forsørgelse. Perioden omfatter nyledige i ugerne 2-5 i de enkelte år.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM.

tabe alle disse gevinster på gulvet. Arbejdsløsheden forventes ved udgangen af 2011 at være steget med 125.000 siden den bundede i juni 2008. Samtidig forventes beskæftigelsen at falde med 175.000 personer, hvorfor rundt regnet 50.000 forventes at forlade arbejdsmarkedet de kommende år. Det er dystre udsigter, som risikerer at sætte dybe spor i strukturerne på arbejdsmarkedet. De første tegn på, at strukturerne på arbejdsmarkedet bliver forværret, kan allerede så småt anes.

Vejen til beskæftigelse er blevet længere

I forhold til de seneste år hænger nyledige dagpengemodtagere i større grad fast i ledighed. Hvis man ser på de dagpengeforsikrede ledige, der trådte ind i ledighedskøen i januar 2009, var omkring en tredjedel kommet i beskæftigelse inden, der var gået 7 uger. Det er et kraftigt fald i forhold til året før, hvor næsten 43 procent kom i beskæftigelse. Andelen af nyledige dagpengemodtagere, der kommer i beskæftigelse, er dermed faldet med omkring 25 procent i forhold til sidste år. Ve-

jen til beskæftigelse er derfor blevet længere for de forsikrede ledige.

Der er fortsat en del af de mange nyledige, som finder et job efter en kortere ledighedsperiode. Det skyldes, at jobomsætningen uanset konjunkturer er stor på det danske arbejdsmarked. Fra fjerde til første kvartal faldt lønmodtagerbeskæftigelsen med mere end 60.000 fuldtidspersoner, hvilket vidner om et kraftigt fald i efterspørgslen efter arbejdskraft. Det er derfor sandsynligt, at de mange, der trådte ind i ledighedskøen i løbet af foråret, har haft sværere ved at finde et job, end dem der blev afskediget i starten af året. Det er her vigtigt at påpege, at beskæftigelsen først stiger, når antallet af jobåbninger overstiger antallet af joblukninger. Det er ikke antallet af jobskift i løbet af et år, der har betydning for udviklingen i det samlede antal beskæftigede og ledige.

I beregningerne er der ikke taget højde for, at ledigheden i dag kan være sammensat anderledes end tidligere. Det kan f.eks. tænkes, at de ledige

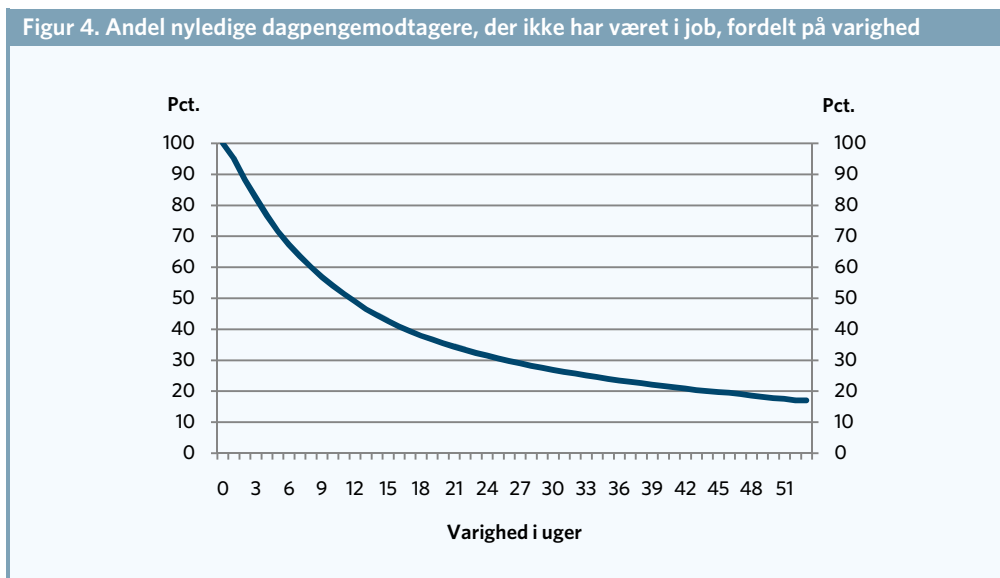
Figur 3. Antal nyledige dagpengemodtagere, 2000-2009

Anm.: Nyledige er her defineret som ledige, der 52 uger før overgang til ledighed ikke havde modtaget dagpenge. Perioden omfatter uge 2 til uge 16. Dagpengemodtagere omfatter også personer i aktivering.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM.

Figur 4. Andel nyledige dagpengemodtagere, der ikke har været i job, fordelt på varighed

Anm.: Nyledige er her defineret som personer, der har modtaget dagpenge i perioden fra uge 12 i 2008 til uge 11 i 2009, og som samtidigt har haft første dag i dagpengeperioden i denne periode jf. a-kassernes registreringer. Beskæftigelse er defineret som fire sammenhængende uger uden offentlig forsørgelse, SU eller som voksenlærling. Kurven er beregnet ud fra en Kaplan Meier hazard, hvor ledighedsforløb, der ikke er afsluttet inden periodens udløb er højrecensoreret. Tilsvarende gælder overgange til andre ordninger. Der måles kun på første ledighedsforløb.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM.

i dag har et højere uddannelses- eller kvalifikationsniveau i forhold til de ledige for et år siden. Det vil isoleret set løfte andelen, der i dag finder et job. Derudover er flere personer i dag på arbejdsfordelingsordninger, hvor personen skiftevis er i beskæftigelse og på dagpenge. Sidstnævnte kan betyde, at andelen, der kommer i job, reelt er overvurderet.

Eksplosiv vækst i antallet af nyledige

Antallet af nyledige er langt mere end fordoblet i forhold til sidste år. Når antallet af nyledige opgøres over de første fire måneder i året, er antallet

af nyledige steget fra lige over 25.000 i 2008 til omkring 67.000 i 2009. Det er vist i figur 3, der også viser, at antallet af nyledige ligger på det højeste niveau, når der måles over perioden 2000-2009.

Den voldsomme tilgang af nyledige kombineret med, at færre ledige kommer i beskæftigelse, er en farlig cocktail, der varsler nye tider med øget risiko for flere langtidsledige, marginalisering og udstødning af arbejdsmarkedet. Der er derfor en overvejende risiko for, at den voldsomme vækst i antallet af ledige kan komme til at koste på den

Tabel 4. Ledighed og langtidsledighed

Nyledige	Andel uden beskæftigelse efter ét år		Mulig tilgang af langtidsledige
	Antal pers.	Pct.	
133.717		17	22.731

Anm.: Se anmærkningerne i figur 4.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM.

Tabel 5. Antal forsikrede bruttoledige opdelt på varighed, uge 14, 2008 og 2009

	2008	2009	Ændring
	Antal pers.		Pct.
Under ét års ledighed	37.297	81.545	118,6
Over ét års ledighed	26.816	20.550	-23,4
I alt	64.113	102.095	59,2

Anm.: Da udtrækket er foretaget i en enkelt uge, vil der være en vis længdeskævhed knyttet til udtrækket i retning af, at antallet af lange forløb er overrepræsenteret.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM.

strukturelle ledighed. Dermed reduceres muligheden for lav ledighed og høj beskæftigelse i en årrække fremover.

Flere langtidslidende i vente

Ovenfor er det vist, at omkring hver femte af de nyledige dagpengemodtagere er kommet i job efter fire ugers ledighed, og efter syv uger er hver tredje nyledige kommet i job. Man kan derfor forledes til at tro, at samtlige personer, der rammes af ledighed, kommer tilbage i beskæftigelse efter kort tid. Men det er langt fra tilfældet.

Figur 4 viser, hvor stor en andel af de nyledige der ikke er kommet i job efter et givent antal uger som ledig. Som det fremgår af figuren, er omkring en tredjedel kommet i beskæftigelse efter syv ugers ledighed, og efter 12 uger er omkring halvdelen kommet i beskæftigelse. Efter 52 uger, hvor måleperioden slutter, er der fortsat 17 procent, der ikke har været i beskæftigelse.

Når det tager syv uger før den første tredjedel er kommet i job, og det derefter tager yderligere 15 uger, før den næste tredjedel er i job, er der nega-

Tabel 6. Andel der kommer i beskæftigelse inden 8 ugers ledighed

Alder	Andel i pct.
Under 25 år	42,2
25-29-årige	41,4
30-39-årige	39,3
40-49-årige	39,9
50-54-årige	36,4
55-59-årige	33,6
60-64-årige	30,5
Etnicitet	
Etniske danskere	39,9
Indvandrere fra vestlige lande	36,2
Indvandrere fra ikke vestlige lande	29,9

Anm.: Nyledige er her defineret som personer, der har modtaget dagpenge i perioden fra uge 12 i 2008 til uge 4 i 2009 og som samtidig har haft første dag i dagpengeperioden i denne periode, jf. a-kassernes registreringer. Beskæftigelse er defineret som fire sammenhængende uger uden offentlig forsørgelse, SU eller som voksenlærling.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM.

tiv varighedsafhængighed. Det betyder, at jo længere tid man er ledig, des sværere er det at komme tilbage i beskæftigelse. Det kan f.eks. skyldes, at de lediges kompetencer ikke svarer til de kvalifikationer, som virksomhederne efterspørger. Men det kan også skyldes, at de ledige langsomt mister troen på, at det overhovedet lykkes at finde et job. Derudover kan det tænkes, at virksomhederne kigger skævt til de langtidsledige, da længerevarende ledighed kan opfattes som et signal om lav produktivitet.

Når 17 procent af de nyledige fortsat er ledige efter 52 ugers ledighed, varsler det nye tider med flere langtidsledige. Hvis afgangsmønsteret ud af ledighed i det kommende år ligner afgangsmønsteret fra året før, vil der komme op til 23.000 flere langtidsledige fra gruppen af nyledige på 134.000 personer.

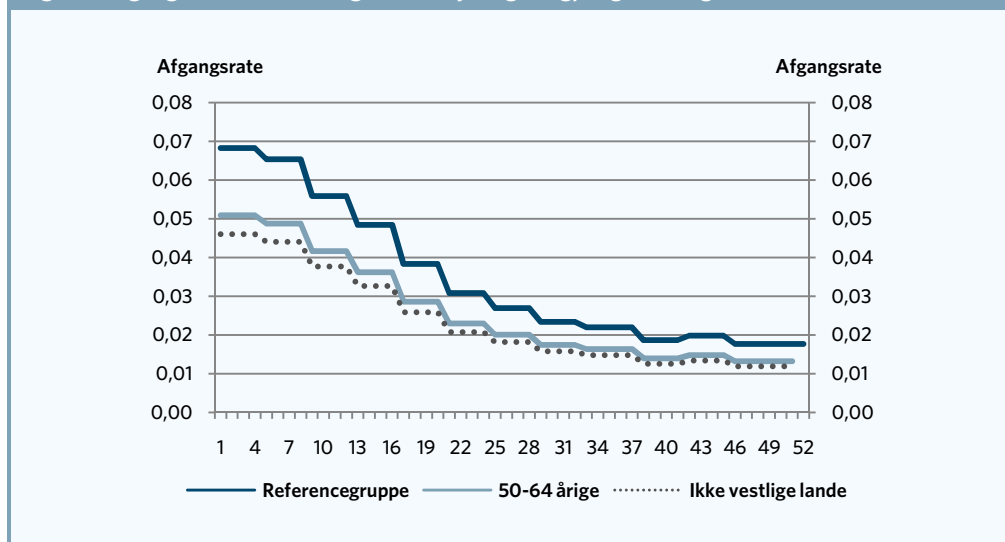
Selvom der er knyttet en vis usikkerhed til en sådan beregning, er der ingen tvivl om, at tilgangen til langtidsledighed vil stige markant det kommende år. Det samlede antal langtidsledige afhænger dog også af, hvor mange af de nuværende langtidsledige der kommer i job, og hvor mange der overgår til andre ordninger som f.eks. efterløn.

Antallet af langtidsledige er i dag ca. 20.500. Det fremgår af tabel 5. Med potentielle 23.000 flere langtidsledige i vente er der derfor risiko for en fordobling af antallet af langtidsledige.

Ældre og indvandrere har sværest ved at finde job

Der er store forskelle på, hvem der hurtigt kommer i beskæftigelse. Som det ses af tabel 6, har forsikrede ledige over 50 år forholdsvis sværest ved at finde et job. Omkring 40 procent af de under 50-årige kom i beskæftigelse inden otte uger,

Figur 5. Afgangsrate til beskæftigelse for nyledige dagpengemodtagere

Anm.: Estimerne er baseret på et flowsample for nyledige, her defineret som personer, der har modtaget dagpenge i perioden fra uge 12 i 2008 til uge 4 i 2009 og som samtidig har haft første dag i dagpengeperioden i denne periode jf. a-kassernes registreringer. Der er anvendt en proportional hazard model, der er specificeret som en stykvis konstant hazard, og hvor den uobserverbare heterogenitet antages at være gammafordelt. Afgangskriteriet til beskæftigelse er defineret som fire sammenhængende uger som selvforsørgende, SU-modtager eller som voksenlærling. Figuren viser afgangssandsynligheden for referenceperson, der er en mandlig, gift, 3F'er, 30-39 år, etnisk dansker, bosat i hovedstadsområdet og som ikke har modtaget offentlig forsørgelse i tre år før ledighedsforløbet begyndelse.

Kilde: AE på baggrund af Beskæftigelsesministeriets DREAM.

mens det tilsvarende tal for de 60-64-årige var lige over 30 procent. Blandt de 55-59-årige kom knap 34 procent i job, mens godt 36 procent af de 50-54-årige kom i beskæftigelse, inden der var gået otte uger.

Tilsvarende ses det af tabellen, at mens der kom lige under 40 procent af de etniske danskere i beskæftigelse, kom der kun omkring 30 procent af de indvandrere fra ikke-vestlige lande i job.

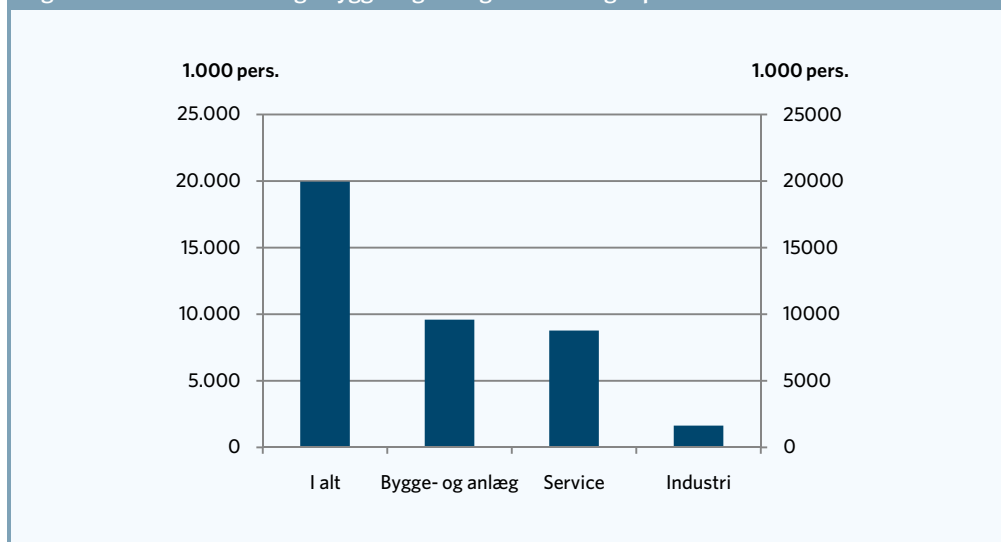
Tabel 6 viser, at de over 50-årige og indvandrere fra ikke-vestlige lande har forholdsmæssigt vanskeligere ved at komme i job, når de først er blevet ledige. Om de over 50-årige og indvandrere fra ikke-vestlige lande vil blive overrepræsenteret i ledighedsstatistikken afhænger dog også af i hvilket omfang, de bliver afskediget. Hvis f.eks. indvandrere fra ikke-vestlige lande bliver afskediget i mindre grad end etniske danskere, vil den lavere afgang til beskæftigelse ikke nødvendigvis kunne aflæses i de officielle ledighedstal.

Langtidsledige har sværere ved at finde job

I figur 5 er det vist, hvordan chancen for at komme i job aftager med ledighedens længde. I de første uger af ledighedsforløbet er det lige under 7 procent af de resterende ledige, der kommer i job hver uge. Blandt de ledige, der nærmer sig 52 ugers ledighed, er der kun en afgang til beskæftigelse på to procent om ugen. I figuren er det også vist, at afgang til beskæftigelse er lavere for de 50-64-årige samt indvandrere fra ikke-vestlige lande.

Figuren viser, at langtidsledige har forholdsmæssigt svært ved at komme i job. Det betyder, at et stigende antal ledige med flere langtidsledige vil øge det strukturelle ledighedsniveau. Det er derfor vigtigt, at den aktive arbejdsmarkedspolitik sikrer, at de lediges kompetencer vedligeholdes under ledighedsforløbet, samt at de ledige opkvalificeres, hvis deres kompetencer ikke svarer til de kvalifikationer, som virksomhederne efterspørger.

Figur 6. Effekten af offentlige bygge- og anlægsinvesteringer på 15 mia. kr. i to år.

Anm.: Den viste effekt er effekten i år to efter investeringerne foretages.
Kilde: AE på baggrund af ADAM.

Finanspolitisk handling påkrævet

Stort set hele beskæftigelsesfremgangen, som har været opnået siden 2004, er i fare for at blive mistet, og alle gevinsterne, i form af at flere ældre har udsendt deres tilbagetrækning, og flere af de traditionelt svage grupper er kommet i arbejde, står til at blive tabt på gulvet. Det er ellers gevinster, som de fleste har sukket efter i årevis, og som er nødvendige at holde fast i af hensyn til vores fremtidige vækstpotentiale. Hvis disse grupper går tabt for arbejdsmarkedet, risikerer vi at mangle dem på den anden side af krisen. De ældre, som benytter lejligheden til at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet, kommer i sagens natur ikke tilbage og de svage grupper, som i forvejen ikke havde den stærkeste tilknytning til arbejdsmarkedet, får svært ved at vende tilbage. Vi risikerer derfor, at krisen påfører økonomien en permanent skade, som der ikke uden videre kan rådes bod på, og vi får derfor i yderste konsekvens sværere ved at finansiere vores velfærdsydelser. Omkring 50.000 forventes frem mod 2011 at forlade arbejdsmarkedet. Det svarer til det antal Arbejdsmarkedskommissionen blev bedt om at skaffe på arbejdsmarkedet for at lukke et hul i regeringens 2015-plan på 14 mia. kr. om året.

Samtidig er der, som kapitlet viser, risiko for, at den strukturelle ledighed stiger de kommende år. Det er en fare, som ikke kun AE har påpeget, men også Det Økonomiske Råd og OECD har advaret om. Sidst vi havde en økonomisk krise i 2002/2003 kom den strukturelle ledighed iflg. vismændene op på ca. 120.000 ledige, hvilket er ca. 20.000 flere end i dag. I finanspolitiske holdbarhedstermer svarer det til 5-6 mia. kr. årligt. Det vil sige, at havde det ikke været for stigningen i den strukturelle ledighed, havde der været for 5-6 mia. ekstra kr. til finanspolitikken om året. Som tommelfingerregel kan man sige, at en reduktion i den strukturelle ledighed på 1 pct. enhed øger det finanspolitiske råderum med 8 mia. kr. OECD mener, at den strukturelle ledighed kan stige fra 4,3 pct. til ca. 5,2 pct. Det er en stigning på godt 0,9 pct. enheder

eller 25.000 personer, hvilket svarer til ca. 7 mia. kr. i finanspolitisk holdbarhed. Det kan derfor have store negative konsekvenser ikke at gribe ind.

Regeringen har kaldt den historisk lave arbejdsløshed i 2008 for "det største socialpolitiske fremskridt i årtier". Dermed står vi også over for det største socialpolitiske tilbageskridt i årtier, hvis man tillader, at hele gevinsten siden 2004 sættes over styr.

Offentlige bygge- og anlægsinvesteringer er langt det mest effektive middel til at tage toppen af ledighedsstigningen. De økonomiske vismænd har forslået en vækstpakke på i alt 30 mia. kr. AE er meget enige med vismændene i størrelsen af dette beløb. Hvis man deler pengene ud over to år, vil det, som det fremgår af figur 6, i år to give ca. 20.000 flere stillinger, end der ellers ville have været. Af disse 20.000 ekstra stillinger vil 48 pct. ligge i bygge- og anlægssektoren, 44 pct. i service-sektoren og 8 pct. i industrien.

Det skal bemærkes, at jo mere man koncentrerer de offentlige investeringer omkring reparation og vedligeholdelse, jo større beskæftigelses-effekt har investeringerne. Den normale effekt af bygge- og anlægsinvesteringer på 15 mia. kr. i to år vil som nævnt være ca. 20.000 jobs, men koncentrerer man investeringerne omkring reparation og vedligeholdelse, bliver effekten ca. 25.000 jobs i år to.

En vækstpakke skal ikke kun indeholde offentlige investeringer, men skal også have fokus på uddannelse og den aktive arbejdsmarkedspolitik. Unge skal have en uddannelse, og det er nødvendigt at styrke indsatsen omkring voksen- og efteruddannelse, så arbejdsstyrken er rustet til fremtidens opgaver. Et højere uddannelsesniveau vil bidrage til at øge arbejdsstyrken på længere sigt.